

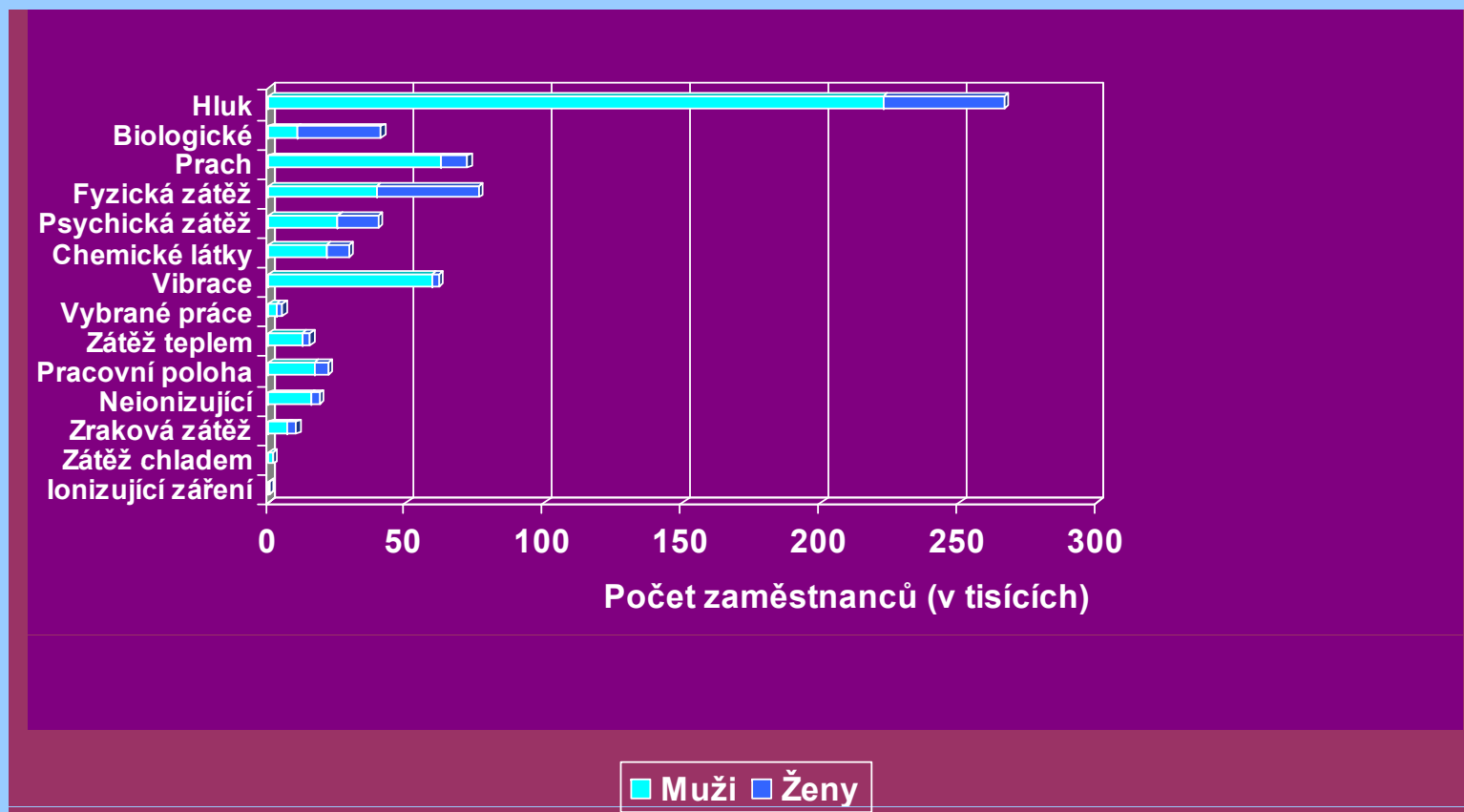
Problematika hluku na pracovišti (riziko pro mladistvé)

Ing. Zdeněk Jandák, CSc.

Státní zdravotní ústav Praha

Počty zaměstnanců v riziku

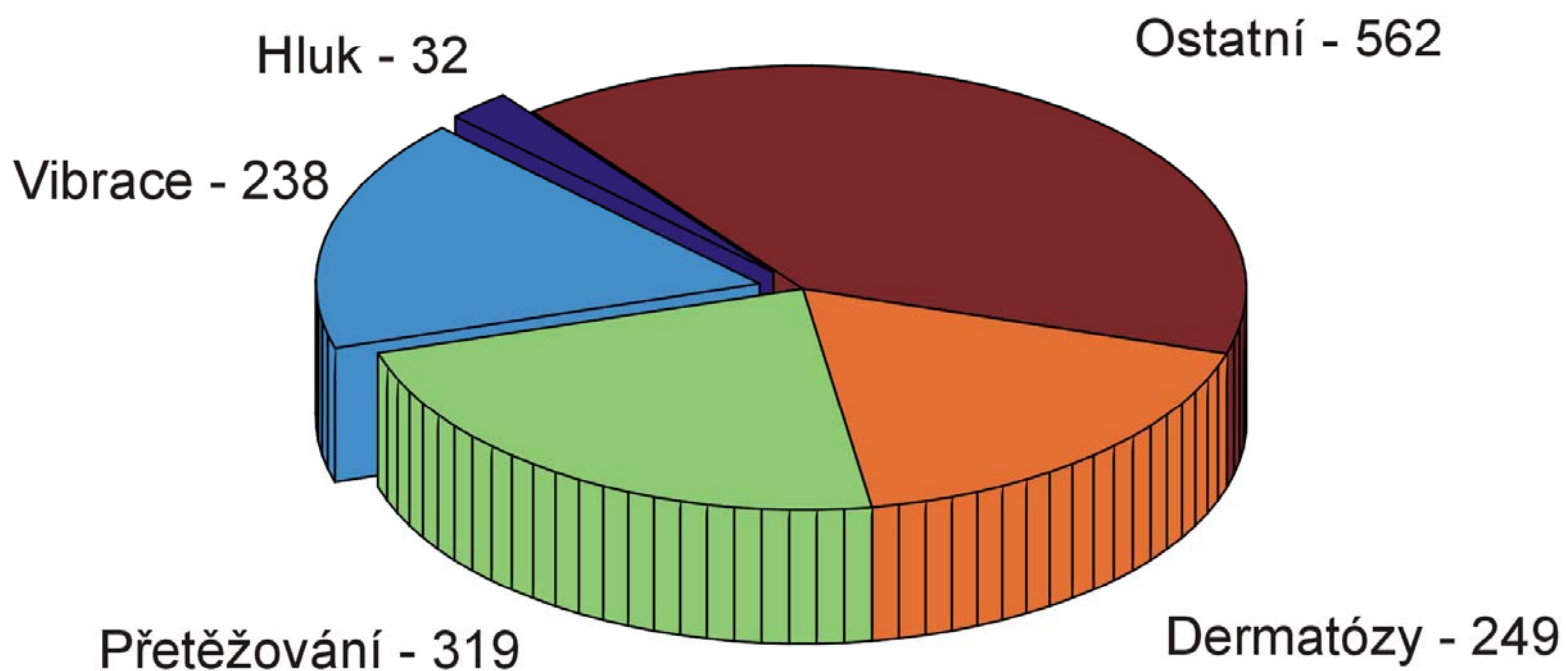
Kategorizace práce, vyhl. č. 432/2003 Sb.

Národní registr nemocí z povolání

Fenclová Z., Urban P., SZÚ Praha

1400 nových případů

Obecně závazné předpisy

- Zákon č. 258/2000 Sb. o ochraně veřejného zdraví
- Zákon č. 262/2006 Sb. zákoník práce
- Vyhláška č. 432/2003 Sb. o kategorizaci prací
- Vyhláška č. 288/2003 Sb. práce a pracoviště zakázané těhotným ženám, matkám... mladistvým, a výjimečné podmínky pro přípravu na povolání

Obecně závazné předpisy

- Nařízení vlády č. 148/2006 Sb.
„o ochraně zdraví před nepříznivými účinky hluku a vibrací“,
- Směrnice 2003/10/EC, Hluk v pracovním prostředí,
- Směrnice 2002/44/EC Vibrace přenášené na člověka.

Vyhláška č. 288/2003 Sb.

- §6 (1) Mladistvým jsou zakázány práce:
  - d) Spojené s expozicí hluku zařazené do 3. nebo 4. kategorie podle vyhlášky č. 432/2003 Sb.,
- (2) Zákazy práce mladistvých se netýkají prací uvedených v (1) písm. c) a d) konaných z důvodu přípravy na povolání, pokud je při nich soustavným odborným dozorem zajištěna dostatečná ochrana zdraví mladistvých.

Vyhláška č. 432/2003 Sb.

- Hluk, kategorie druhá:
  - Expozice ustálenému, proměnnému a impulsnímu hluku $L_{Aeq,8h}$ 75-85 dB,
  - Při dílčí operaci může expozice (upi) překračovat 85 dB, nesmí však být překročena $L_{Aeq,8h}$ 85 dB,
  - Impulsnímu hluku, jehož průměrná hladina špičkového akustického tlaku C překračuje 130 dB, ale nepřekračuje 140 dB.

Vyhláška č. 432/2003 Sb.

- Hluk, kategorie třetí:
  - Expozice ustálenému, proměnnému a impulsnímu hluku $L_{Aeq,8h}$ 85-105 dB,
  - Impulsnímu hluku, jehož průměrná hladina špičkového akustického tlaku C překračuje 140 dB, ale nepřekračuje 150 dB.

Vyhláška č. 432/2003 Sb.

- **Hluk, kategorizace**

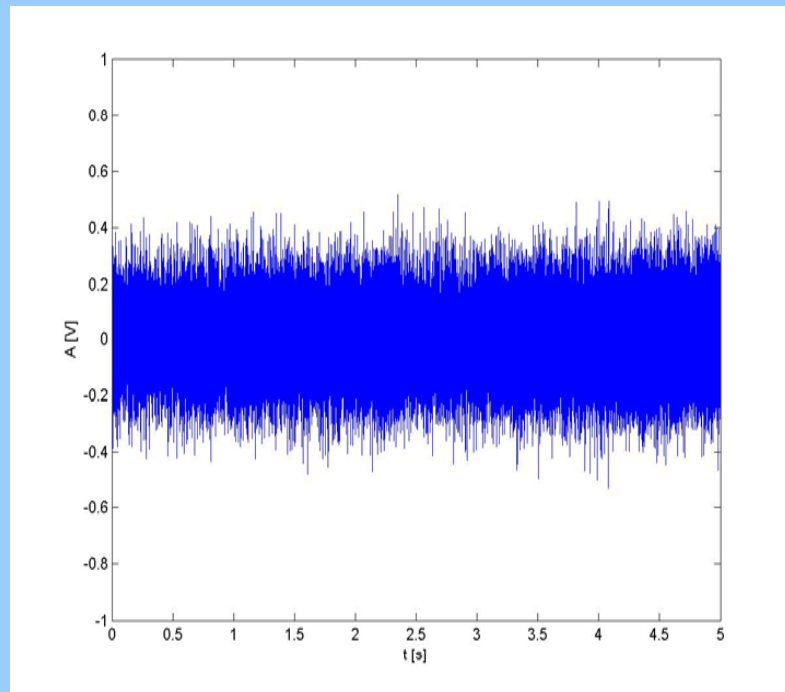
Při nestandardních časových charakteristikách pracovní expozice, jimiž jsou: týdenní expozice rozdělená jinak než na pět osmihodinových směn, menší počet směn než 5 za pracovní týden, proměnlivý počet hodin za pracovní týden, se pro zařazení práce do kategorií vychází z přípustné hodnoty stanovené pro pracovní týden v NV č. 148/2006 Sb.

Normové metody

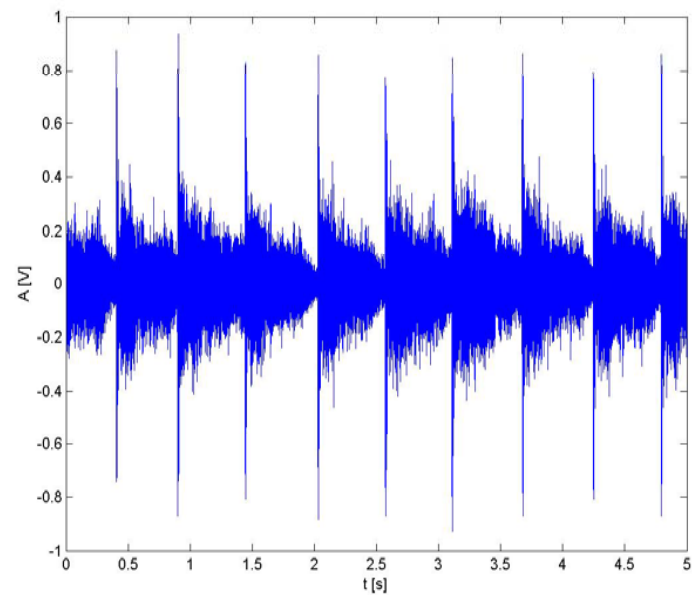
Hluk v pracovním prostředí- Základní normy:

- ČSN ISO 1999:1993 Akustika – Stanovení expozice hluku na pracovišti a posouzení zhoršení sluchu vlivem hluku
- ČSN ISO 9612:2000 Akustika – Směrnice pro měření a posuzování expozice hluku v pracovním prostředí
- ČSN ISO 7196:1996 Akustika – Frekvenční váhová funkce pro měření infrazvuku

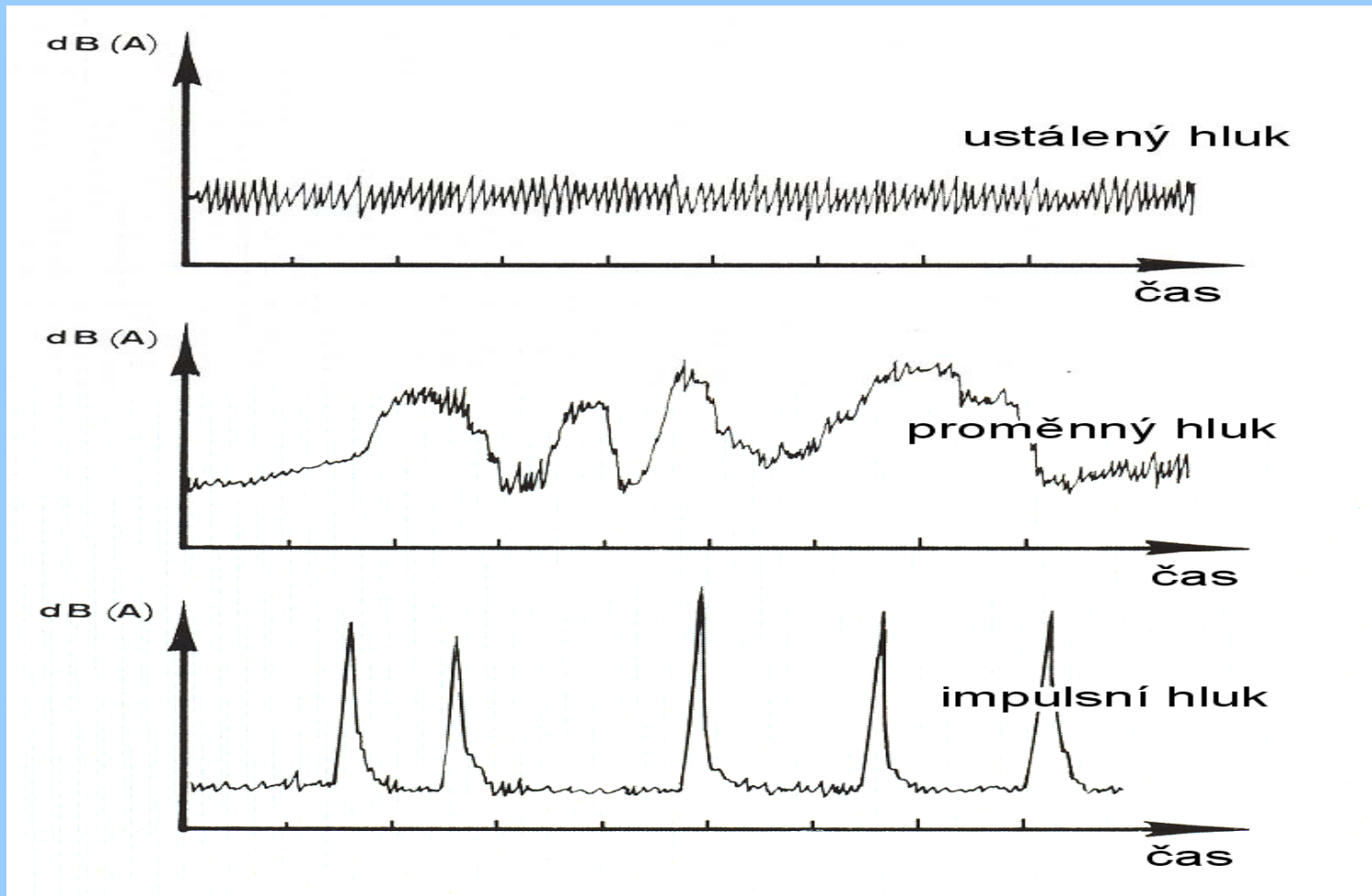
Ustálený nebo proměnný hluk

Impulsní hluk

Povaha hluku

Hluk v pracovním prostředí:

- Ustálený a proměnný hluk

I. PEL: $L_{Aeq,8h} = 85$ dB, $E_{A,8h} = 3640$ Pa²s

II. Hygienický limit pro duševní práci náročnou na pozornost a soustředění $L_{Aeq,8h} = 50$ dB,

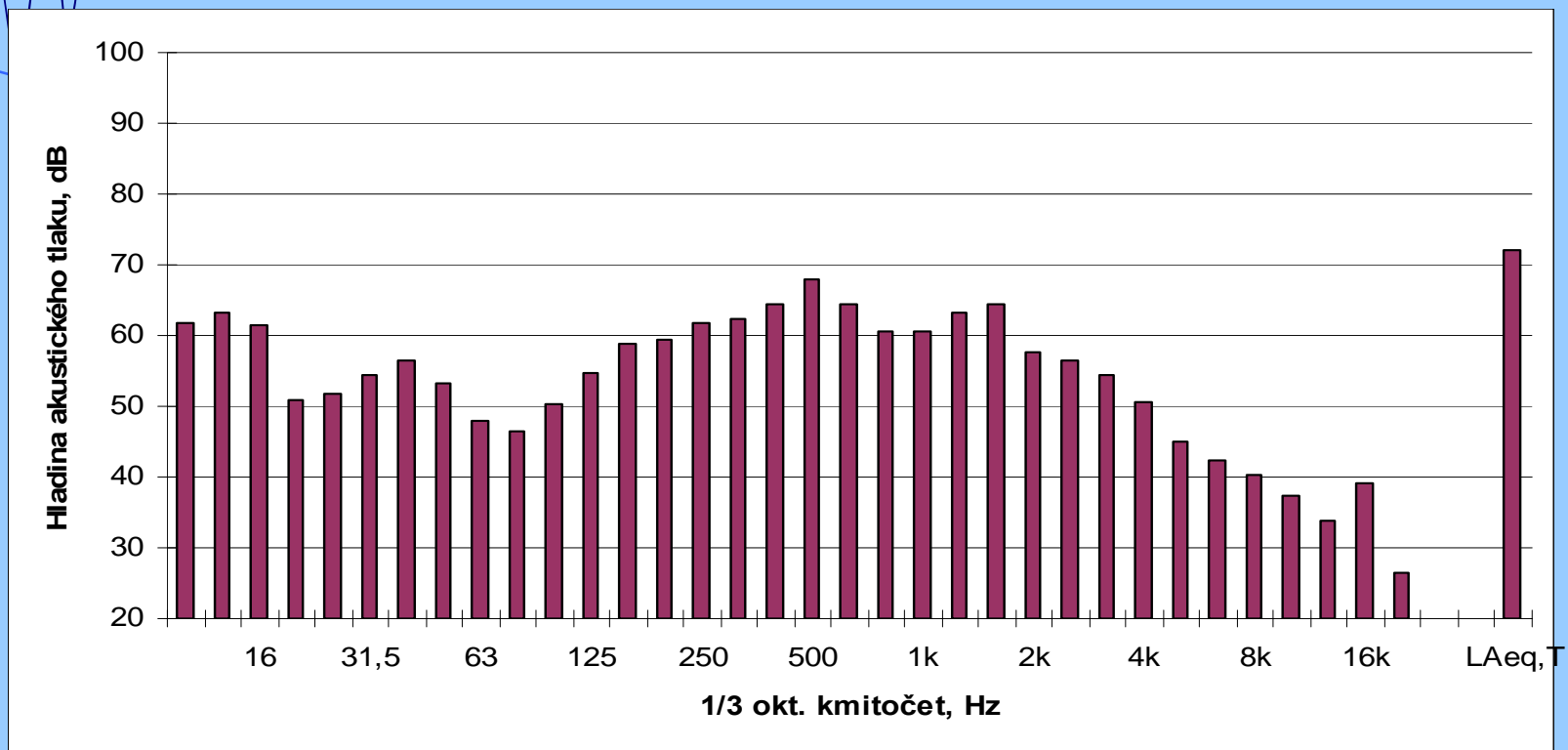
III. Hygienický limit pro duševní práci rutinní povahy (velíny)
 $L_{Aeq,T} = 60$ dB,

Hluk pronikající ze sousedních prostor

Výroba a skladování $L_{Aeq,T} = 70$ dB, jinak $L_{Aeq,T} = 55$ dB

Průměrná týdenní expozice $L_{Aeq,w}$

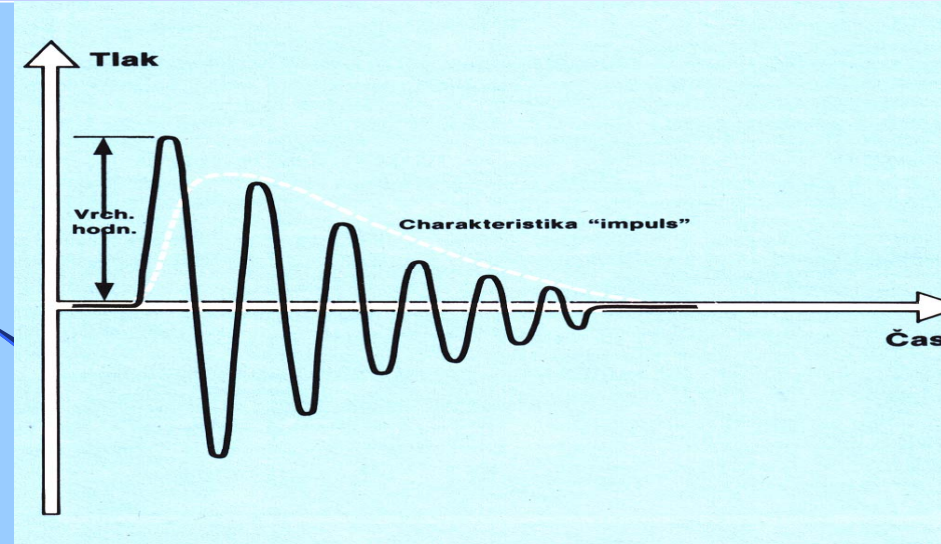
Hluk na pracovišti dispečerů

infra nf

vf+ultra

NV č. 148/2006 Sb.

Impulsní hluk,

Ia. PEL: $L_{Aeq,8h} = 85 \text{ dB}$, $E_{A,8h} = 3640 \text{ Pa}^2\text{s}$

Ib. PEL: $L_{Cpeak} = 140 \text{ dB}$, $p_{Cpeak} = 200 \text{ Pa}$

Impulsní hluk se jinak hodnotí stejným způsobem jako hluk ustálený a proměnný.

Infrazvuk, nf hluk, vf hluk a ultrazvuk

- Infrazvuk, PEL 1 Hz –16 Hz: $L_{pt,8h} = 110$ dB
PEL váhová funkce G: $L_{G,8h} = 116$ dB
- Expozice do 8 min 1 Hz –16 Hz: $L_{tmax} = 137$ dB,
20 Hz –40 Hz: $L_{tmax} = 132$ dB,
- Nízkofrekvenční hluk, PEL 20 Hz– 40 Hz: $L_{pt,8h} = 105$ dB
- Vysokofrekvenční hluk PEL 8 kHz –16 kHz: $L_{pt,8h} = 75$ dB
- Ultrazvuk PEL 20 kHz – 40 kHz: $L_{pt,8h} = 105$ dB

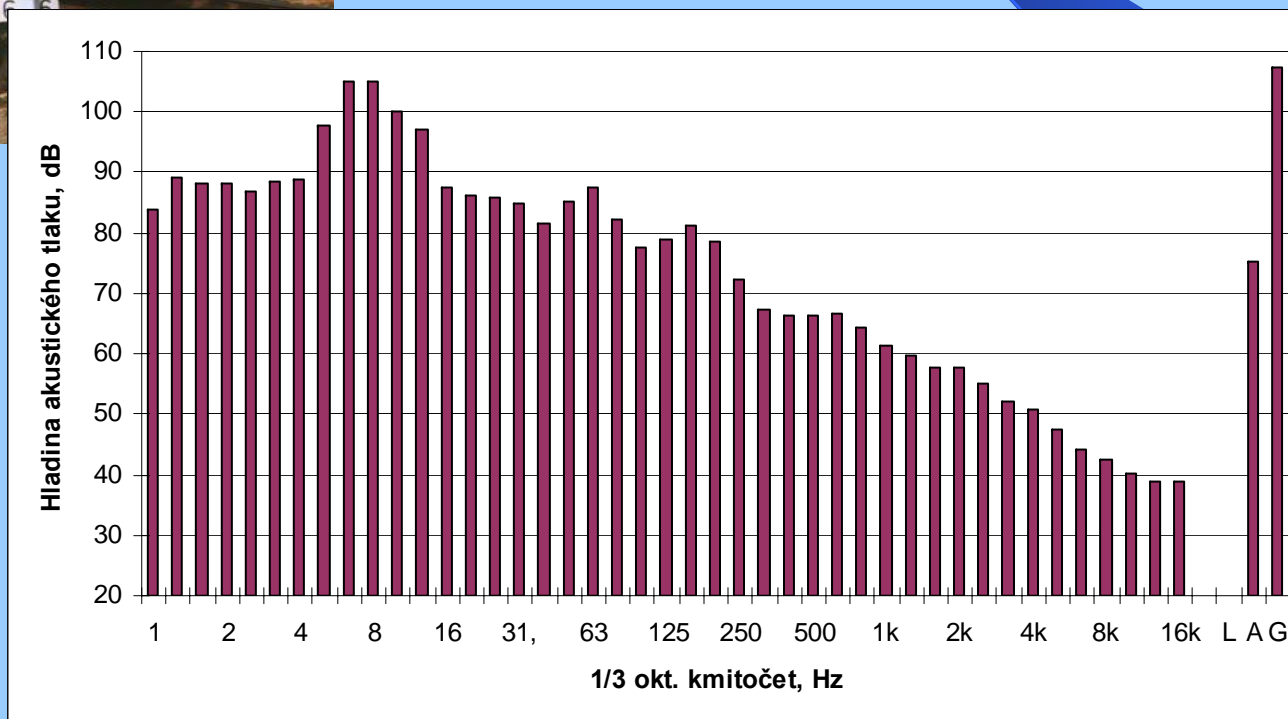

Ak. tlak v kabině strojvůdce

$v = 200 \text{ km/h}$

$L_{Aeq,T} = 75,2 \text{ dB}$

$L_{Geq,T} = 107 \text{ dB}$

ČSN ISO 1999:1993

ČSN ISO 1999:1993

Tuto normu lze používat mj. pro výpočet rizika zhoršující se nedoslýchavosti v důsledku:

- **chronické expozice hluku** na pracovišti nebo
- jakékoliv **každodenní expozice** hluku či jiným akustickým signálům včetně hudby.

Predikce vychází zejména ze znalostí účinků ustáleného, širokopásmového hluku do 10 kHz na sluch při expozici 8 h (40 h týdně).

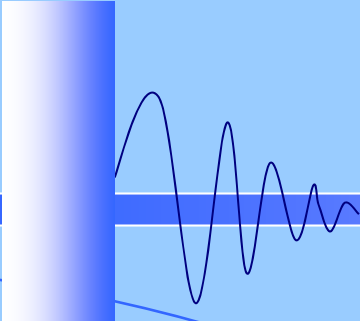
Údaje se vztahují k denní expozici nepřekračující 12 h.

Nejistoty měření

Parametr přidružený k výsledku měření, který charakterizuje interval, ve kterém lze důvodně předpokládat, že v něm leží správná hodnota (95 %).

	Hluk	Vibrace
1. Třída, Referenční měření	$< 1,6 \text{ dB}$	$< 2,0 \text{ dB}$
2. Třída, Technické měření	$1,6 \text{ dB} < \epsilon < 3 \text{ dB}$	$2 \text{ dB} < \epsilon < 3 \text{ dB}$
3. Třída, Provozní měření	$3 \text{ dB} < \epsilon < 8 \text{ dB}$	$3 \text{ dB} < \epsilon < 5 \text{ dB}$

ČSN EN 50332-1

Elektroakustická zařízení - Náhlavní sluchátka a sluchátka tvořící součást přenosného zvukového zařízení - Metodika měření maximální hladiny akustického tlaku a stanovení limitní hodnoty – Část 1: Všeobecná metoda pro „originální soupravu“

$L_{Aeq,T} = 95 \text{ dB}$, $L_{Amax} = 100 \text{ dB}$

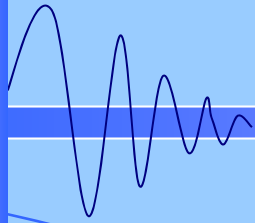

Nařízení vlády č. 148/2006 Sb.

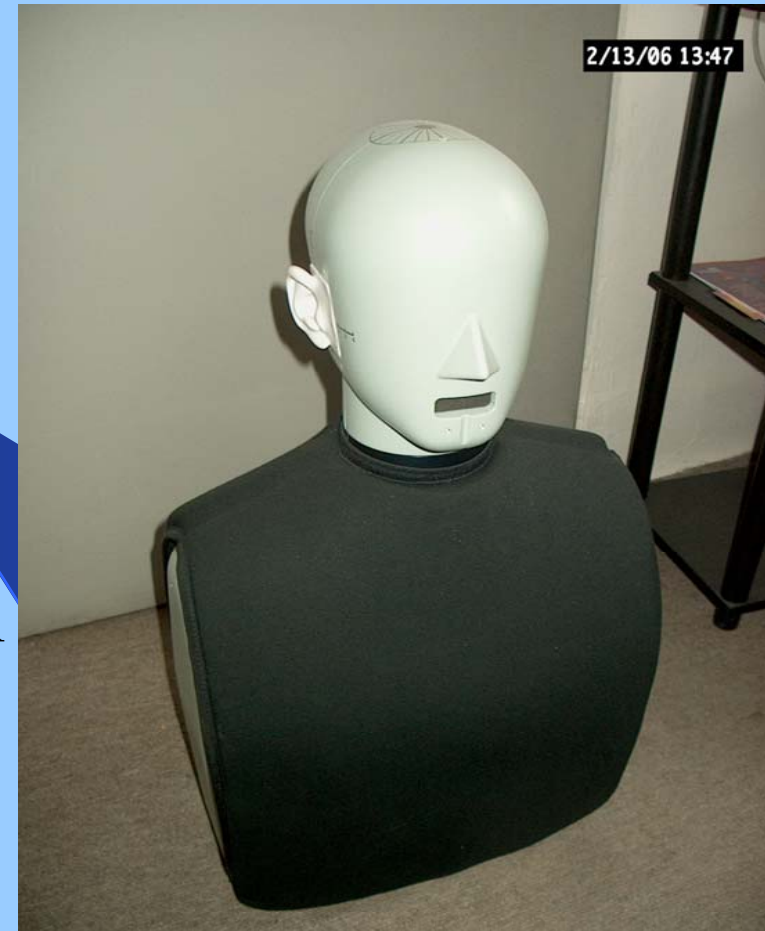
**§10 (5) Elektronicky zesilovaná hudba,
v prostoru pro posluchače za dobu
produkce 4 hodiny:**

$$L_{Aeq,4h} = 100 \text{ dB}$$

Modelová hlava a simulátor ucha

- Měření vložného útlumu chráničů sluchu *in situ*,
- Stanovení expozice hluku v místě obsluhy,
- Posouzení expozice hluku ze sluchátek, komunikačních souprav, kombinované expozice aj.

ČSN EN ISO 9612:2010

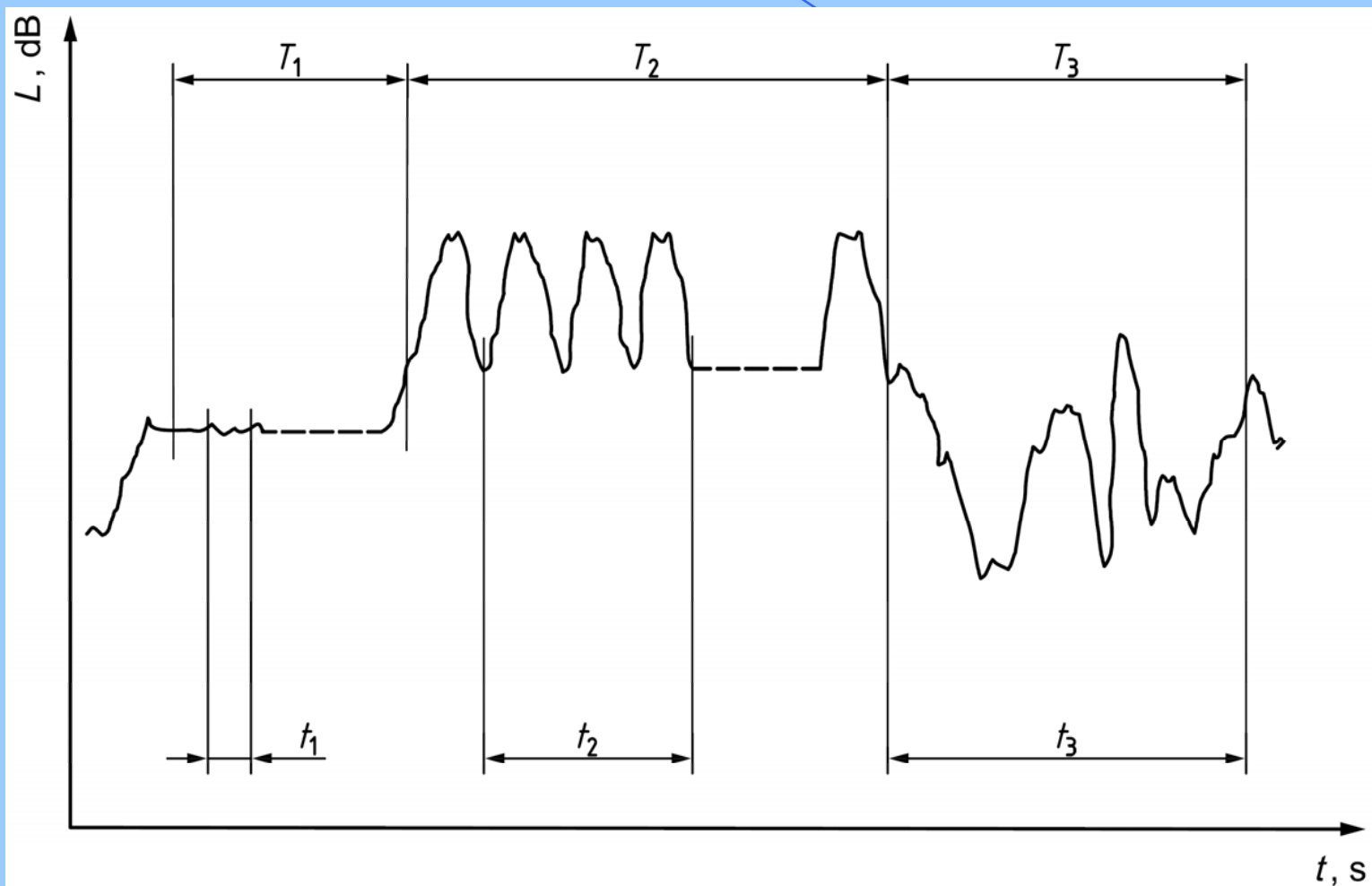
Analýza práce se vyžaduje pro:

- popis činností v podniku a profesí uvažovaných zaměstnanců;
- ustavení skupin s homogenní expozicí hluku, pokud je to důležité;
- určení jmenovitého dne nebo dnů pro každého zaměstnance nebo skupinu;
- identifikování úloh, které tvoří profese, pokud je to důležité;
- identifikování možných významných hlukových událostí;
- volbu strategie měření;
- stanovení plánu měření.

ČSN EN ISO 9612:2010

Příklad tří intervalů s různými hlukovými situacemi

ČSN EN ISO 9612:2010

Jmenovitý den, včetně pracovních intervalů a přestávek, se musí určovat po konzultaci jak se zaměstnanci, tak s vedením.

Otázky, které musí být kladeny, jsou:

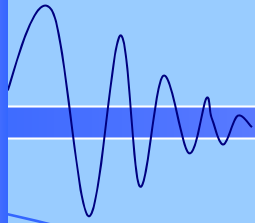
- úlohy (náplň a trvání) a variace v rámci úloh;
- hlavní zdroje hluku a hlučné pracovní oblasti;
- pracovní schéma a jakékoliv významné hlukové události, které mají za následek změnu hladiny hluku;
- počet a trvání přestávek, pracovních schůzek atd., a zda se mají považovat za součást jmenovitého dne.

ČSN EN ISO 9612:2010

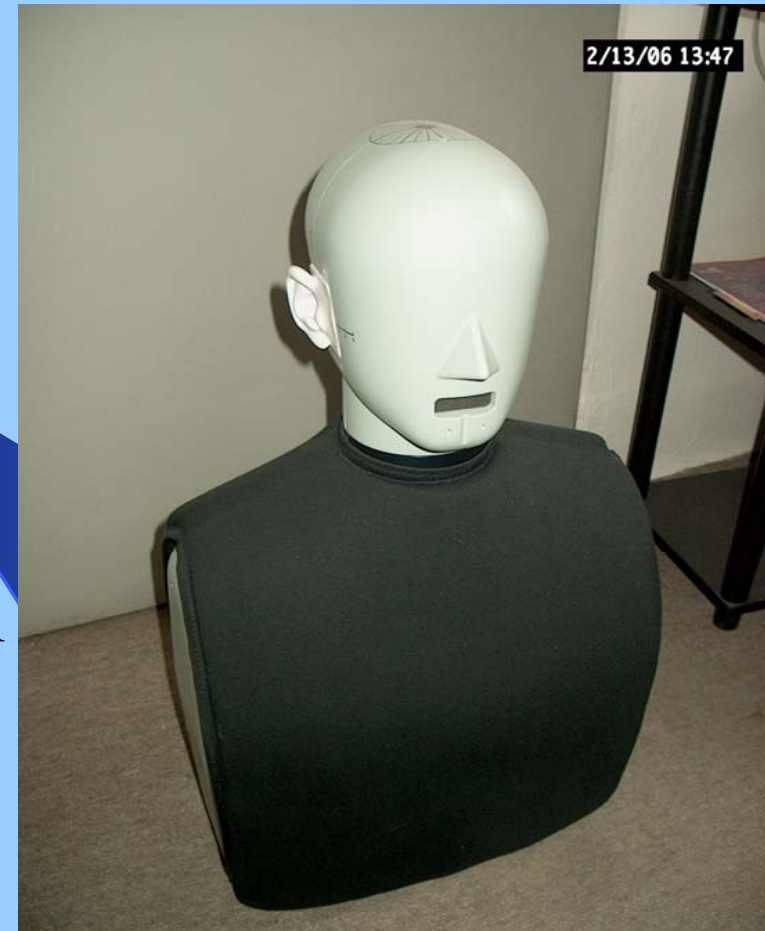
Strategie měření

- a) **Měření založené na úloze** (rozdělení práce během jmenovitého dne podle úloh, jednotlivec nebo skupiny s homogenní expozicí, identifikace zdrojů a úloh s nejvyšší hlučností),
- b) **Měření založené na profesi** (vzorky expozice hluku při vykonávání profese, plán měření ustavený pro skupiny s homogenní expozicí hluku, doba měření podle počtu zaměstnanců vykonávajících profesi – viz tabulka),
- c) **Celodenní měření** (jednotlivec nebo skupiny s homogenní expozicí, včetně posouzení pracovních přestávek).

Modelová hlava a simulátor ucha

- Měření vložného útlumu chráničů sluchu *in situ*,
- Stanovení expozice hluku v místě obsluhy,
- Posouzení expozice hluku ze sluchátek, komunikačních souprav, kombinované expozice aj.

Detail simulátoru ucha

Směrnice 2003/10/ES

PEL: $L_{Aeq,8h} = 87$ dB, $p_{Cpeak} = 200$ Pa

Akční hodnoty:

- nižší: $L_{Aeq,8h} = 80$ dB, $p_{Cpeak} = 112$ Pa
- vyšší: $L_{Aeq,8h} = 85$ dB, $p_{Cpeak} = 140$ Pa

Vložný útlum chráničů sluchu se uplatňuje vzhledem k přípustným expozičním limitům!

2003/10/EC

Značení pracovišť a míst s nadměrnou expozicí
hluku, zamezení přístupu,
Zřízení odpočinkových místností

Chrániče sluchu

- Při překročení nižší akční hodnoty 80 dB: musí být poskytnuty zaměstnavatelem
- Při překročení vyšší akční hodnoty 85 dB: musí být nošeny, zaměstnavatel zodpovídá za kontrolu!

Závěr

- **Hluk - významný faktor životního prostředí mladistvých**
  - v pracovním prostředí nerozšířenějším faktorem;
- **Kategorizace práce, vyhláška č. 432/2003 Sb., fyzická práce, základní ochrana sluchu,**
- **Nařízení vlády č. 148/2006 Sb. široký rozsah ochrany před nepříznivými účinky hluku a vibrací,**
  - navíc specifické limity infra-, ultrazvuk, nf- vf hluk,
  - komunální prostředí, limit pro koncerty, diskotéky,
  - doporučení pro dobu dozvuku;
- **Expozice hluku ve volném čase mladistvých může být stejně významná jako při přípravě na povolání;**
- **Význam vyšetření sluchu u mladistvých;**
- **Chrániče sluchu – významný prvek prevence.**

- **Děkuji Vám za pozornost**